

rostra economica amstelodamensia

*Let eens op hoezeer
Heineken Bier statistische en
statische Nederlanders tot
een dynamisch leven wekt!*

 Elk figuurtje stelt een enorm aantal bierdrinkers voor.

maandblad van de studieverenigingen der economische faculteiten van de
universiteit van amsterdam — van de vrije universiteit

14e jaargang

oktober 1965

rostra economica amstelodamensia

maandblad van de studieverenigingen der economische faculteiten
van de universiteit van amsterdam en de vrije universiteit

Directeuren:

L. G. M. R. Geeris, J. F. W. Ober

Redactie:

H. G. Eijgenhuijsen, S. Huisman, D. Meys

Redactie-adres:

D. Meys, P. C. Hooftstraat 26¹, tel. 714093

Voor advertenties:

J. F. W. Ober, Westermakt 16, kamer 65

Postgiro: 324342

Inhoud van dit nummer:

Redactioneel	„Uitlui“ redacteur Boudewijn van Ittersum	2
	Eredocoraat Prins Bernhard	4
Prof. A. Heertje	Kunstige economie	4
S. Huisman	Het wel en wee van kopieermachines	5
F. Hendriks	Ter beurze	9
D. Meys	De laagstbetaalden	13
Drs. M. Fase	Een facet van de welvaartsstaat	14
	Lijst van geslaagden	15

Bye bye Boudewijn

Boudewijn kon reeds bogen op een glorierijke carrière bij de studentenpadvinderij toen hij redacteur van Rostra werd. Een artikel over de ontwapening scheen deze carrière voorlopig af te sluiten. Thans verblijft hij in Leeuwarden.

Zijn naam werd in vele nummers onder de kop vermeld, zelfs nog ver na zijn doctoraal omdat de redactie zijn uitlui, welke een jaar geleden al in proef gereed was, is kwijtgeraakt. Hoe hoog werd toen niet zijn lof gezongen!

Er heeft steeds een zekere wrijving bestaan tussen Boudewijn als redacteur en Boudewijn als SEF-praeses. Zijn ideaal was een V.U.-sie. Zijn houding in redactionele aangelegenheden was rechtlijnig. Zijn fysieke houding deed vermoeden dat hij gebukt ging.

Boudewijn was een verdienstelijk redacteur, hij heeft zijn mederedacteuren steeds gewaarschuwd voor reacties op reacties.

De redactie.
(Drs. P. S. V. H. M. F.)

PRACTISCHE SCHOLING

*Nije, Westebring & Bosselaar, accountants,
bieden studenten, die de accountantsopleiding
volgen of overwegen t.z.t. te volgen,
gelegenheid gedurende de duur van hun studie
een nader overeen te komen aantal dagen
op hun kantoor te Amsterdam
zich practisch te scholen.*

Inlichtingen telefonisch of schriftelijk te verkrijgen bij het kantooradres
in Amsterdam, Joh. Vermeerstraat 29, tel. 735929.

Eredoctoraat voor Z.K.H. Prins der Nederlanden

Ter gelegenheid van het zeventiende lustrum van de Vrije Universiteit zal op 20 oktober 1965 D.V. in het Concertgebouw te Amsterdam een eredoctoraat in de economische wetenschappen worden uitgereikt aan Z.K.H. de Prins der Nederlanden. De senaat van genoemde universiteit is tot dit besluit gekomen op grond van promovendus' verdiensten, die hij door de bevordering der internationale economische betrekkingen de Nederlandse volkshuishouding heeft bewezen.

Eveneens zal een eredoctoraat in de economische wetenschappen worden uitgereikt aan de heer Paul G. Hoffman (U.S.A.), directeur van het „Special United Nations Fund“, aangezien hij zich verdienstelijk heeft gemaakt bij de multilaterale hulpverlening aan de ontwikkelingslanden.

Kunstige economie

De heer F. Broekman is zo vriendelijk geweest een zeer stimulerend artikel te wijden aan enkele in mijn oratie uitgesproken gedachten.¹⁾ Ik verwelkom zijn bijdrage als een zeer schaars produkt in onze vaderlandse literatuur. Laat ik vooropstellen hoe gelukkig het is dat althans één van de honderden economie-studenten, zich intensief bezighoudt met enkele fundamentele vragen van ons vak en daarvan blijkt geeft.

Intussen heb ik de indruk dat de geserreerdheid van mijn tekst tot een tweetal misverstanden heeft geleid. Broekman meent dat ik de positief-normatief problematiek in de economie weer naar voren heb willen brengen.²⁾ Voorts wekt Broekman de indruk dat ik mij bezig zou hebben gehouden met de creatie van een theorie.³⁾ In feite kon ik niet geheel aan de tegenstelling positief-normatief voorbijgaan, maar Broekman zal het met mij eens zijn dat deze discussie in mijn betoog een ondergeschikte rol speelt. Verder heb ik mij uitsluitend willen beperken tot de geschriften, onafhankelijk van hun ontstaanswijze. Mijn betoog was erop gericht duidelijk te maken, dat in de literatuur zoals deze zich feitelijk aan ons voordoet de elementen wetenschap en kunst in wisselende dosering kunnen worden waargenomen. Met kunst is dan niet zozeer „de subjectiviteit in de beoordeling“⁴⁾ bedoeld, als wel het opnemen van niet-strikt bewijsbare uitspraken in redeneringen. Juist is dat een zekere mate van subjectiviteit van de verhandelingen het gevolg is.

Als Broekman naar voren brengt dat het woord kunst in twee uiteenlopende betekenissen wordt gebruikt, kan ik dit alleen maar beamen. Het is echter zo dat in het betoog dit uitdrukkelijk naar voren is gebracht, terwijl de meeste aandacht is besteed aan een niet-gangbare uitleg van het woord „kunst“.

Broekman is optimistischer dan ik over het wetenschappelijke karakter van de Jaarverslagen van de Nederlandsche Bank en het Centraal Economisch Plan. Hoe beter ik de jaarverslagen bestudeer en de door mijn oratie veroorzaakte opwinding op mij laat inwerken, hoe meer ik tot de conclusie kom, dat de aard van de opmerkingen in onze voornaamste economische publikaties en de wijze van formulering door politieke overwegingen en waarderingsoordelen zijn bepaald. Het blijft de taak van eerlijke economen, zuiver theorie te scheiden van politieke dogma's, ook al wordt men om een dergelijke opvatting van zijn taak niet altijd gewaardeerd. Het is niet in de laatste plaats om deze reden dat ik mij verheug over het artikel van de heer Broekman.

A. Heertje

¹⁾ F. Broekman, *Economie, zuivere wetenschap en toegepaste wetenschap*, *Rostra Economica*, mei 1965, pag. 12 e.v.

²⁾ pag. 12

³⁾ pag. 13

⁴⁾ Broekman, pag. 15.

Het wel en wee van kopieermachines!

I

Door bemiddeling van de AIESEC zijn wij erin geslaagd een stage in de Verenigde Staten te bemachtigen. Onze stage stelde ons in de gelegenheid kennis te nemen van de gang van zaken in een bedrijf waar kopieermachines werden vervaardigd. Geïmponeerd door de enorme hoeveelheid van deze machines, die hun weg langs de lopende band voltooiden, hebben wij ons afgevraagd welke factoren de vraag naar kopieermachines in gunstige zin beïnvloeden. Het behoeft geen betoog dat deze factoren nauw verband houden met de uitbreiding van de bedrijfsadministratie en zo komen wij tot de volgende opsomming.

1. Indien een bedrijfsleiding het wenselijk acht dat voor een doelmatiger organisatie van het productieproces een groter aantal personen van bepaalde zaken schriftelijk op de hoogte wordt gesteld.
2. Een stijging van het aantal bedrijven en/of een toeneming van de bedrijfsgrootte qua aantal werknemers.
3. Een groei van het ambtenaren- en militaire apparaat (gemakshalve worden deze ook als bedrijven beschouwd).
4. Fusies.

Wij verwachten dat de eerste drie punten bij de lezer weinig bezwaar zullen ontmoeten. Anders zal het gesteld zijn met het vierde punt, want men zou bij een fusie eigenlijk denken dat de samengevoegde kopieerapparatuur ingekrompen wordt, omdat nu op een meer efficiënte wijze van haar gebruik kan worden gemaakt. In het bovenstaande werd echter het tegenovergestelde vermeld, n.l. in geval van een fusie zal de kopieerapparatuur worden uitgebreid.

II

Vóórdat wij voor dit probleem een oplossing kunnen geven moeten wij de lezer eerst wijzen op een wet, die wij nog niet eerder in de literatuur zijn tegengekomen. Deze wet luidt als volgt: „**Neemt de grootte van een bedrijf toe met een factor a , dan neemt het aantal relaties toe met een factor a^2 .**”

Wij willen deze wet aanduiden met de naam „**Wet der Kwadraten**”). Gaarne zouden wij bij deze wet een tweetal opmerkingen willen maken. Als hier over bedrijfsgrootte wordt gesproken, dan wordt het aantal werknemers bedoeld, terwijl het begrip „relatie” wordt gebruikt in de betekenis welke Van Dale's Groot Woordenboek der Nederlandse Taal eraan geeft: „betrekking van een persoon tot een andere”.

Dit betekent dat er tussen 2 personen, A en B, 2 relaties bestaan, t.w. tussen A en B, maar ook tussen B en A. Een bedrijf bestaande uit 2 personen heeft dus 2 relaties, uit 3 personen 6 relaties, uit 4 personen 12 relaties, uit 5 personen 20 relaties en uit n personen $n(n-1)$ relaties. Neemt een bedrijf bestaande uit n personen toe met een factor a , dan is de nieuwe bedrijfsgrootte an , en het bijbehorende aantal relaties is $an(an-1)$ geworden. Met welke factor is nu het aantal relaties toegenomen? Het antwoord hierop

krijgen wij door het nieuwe aantal relaties door het oude aantal te delen, i.e. $a^n(n-1) : n(n-1)$.

$$\frac{a^n(n-1)}{n(n-1)} = \frac{a^n(n-\frac{1}{a})}{n(n-1)} = a^n$$

Het quotiënt is a^n , indien $a \geq 1$ en n niet al te klein, b.v. $n \geq 10$.

Wij willen deze formule toelichten aan de hand van een voorbeeld. Stel een bedrijf telt 100 man, dan is het aantal relaties $100 \times 99 = 9.900$. Neemt dit bedrijf toe met een factor 2, dan is het bedrijf gegroeid tot 200 man met een totaliteit van $200 \times 199 = 39.800$ relaties. Passen wij in plaats hiervan de „Wet der Kwadraten” toe, dan zou het aantal relaties $2^2 \times 9.900 = 39.600$ zijn. Het verschil is $39.800 - 39.600 = 200$, d.i. slechts $\frac{1}{2}\%$ van 39.800, hetgeen te verwaarlozen is.

Hiermede hopen wij de deugdelijkheid van de „Wet der Kwadraten” plausibel te hebben gemaakt.

III

Dat er een bepaald verband bestaat tussen het aantal relaties in een bedrijf en het aantal geëxploiteerde kopieermachines lijkt ons evident; gaan wij echter uit van de veronderstelling dat dit een vaste verhouding is, dan geldt op grond van de „Wet der Kwadraten” het volgende: **„Indien de grootte van een bedrijf toeneemt met een factor a , dan neemt het benodigde aantal kopieermachines toe met een factor a^2 .”**

De kopieermachine-industrie leeft a.h.w. bij de gratie van de „Wet der Kwadraten”.

Nu zal het ook duidelijk zijn waarom fusies leiden tot een toeneming van de vraag naar kopieermachines. Stel 2 bedrijven van elk 100 man gaan een fusie aan. Vóór de fusie is het totaal aantal relaties $100 \times 99 \times 2 = 19.800$, maar na de fusie telt het nieuwe bedrijf $200 \times 199 = 39.800$ relaties, hetgeen het dubbele is van het oorspronkelijke aantal. Met andere woorden: bij fusies van twee even grote bedrijven zal het aantal kopieermachines moeten worden verdubbeld. Wij hopen de lezer ook met betrekking tot fusies gerustgesteld te hebben.

IV

De genoemde verbijzondering van de „Wet der Kwadraten” heeft belangrijke consequenties, zowel voor de algemene economie als voor de bedrijfs-economie. Die voor de algemene economie luidt: **Neemt de beroepsbevolking jaarlijks toe met $b\%$, dan neemt het benodigde aantal kopieer-**

JAN W. JONKER

Prinsengracht 598

tel. 230 523 - 234 801

Franse landwijn vanaf f 1,60 per fles

Sherry, in mandpullen van 3 en 5 liter, f 4,— per liter

machines toe met $2b\%$, waaraan de voorwaarde is verbonden dat de jaarlijkse groei van de beroepsbevolking niet groter mag zijn dan 10% ($b \leq 10\%$). Deze stijging van de beroepsbevolking zal voor de verschillende landen anders zijn, maar doorgaans liggen tussen $\frac{1}{2}$ en 3% , zodat er altijd aan de voorwaarde $b \leq 10\%$ is voldaan..

Laten wij voor het bewijs van deze stelling een jaarlijkse stijging van de beroepsbevolking aannemen van 2% en veronderstellen dat deze zich in dezelfde mate in de gehele volkshuishouding voordoet. Dit impliceert dat alle bedrijven binnen deze volkshuishouding met een factor $1,02$ groeien, terwijl het aantal relaties stijgt met een factor $1,02 \times 1,02 = 1,0404$. Met andere woorden: de behoefte aan kopieerapparatuur is ook gestegen met een factor $1,0404$, zodat de procentuele stijging van het benodigde aantal kopieermachines gelijk is aan 4% ($= 1,04 - 1$). De relatieve toeneming van de behoefte aan kopieermachines is dus tweemaal zo groot als de relatieve groei van de beroepsbevolking. Dit is wat wij wilden bewijzen. Wij komen nu tot een belangrijke conclusie ten aanzien van de praktische economische politiek. Uitgaande van de veronderstelling van vaste technische coëfficiënten, dan stijgt in ons genoemde voorbeeld de behoefte aan complementaire kapitaalgoederen met 2% , doch die aan kopieermachines met het dubbele percentage ($= 4\%$). In het geval dat alle productieve krachten in het economisch proces zijn ingeschakeld, wordt de kopieermachine-industrie geconfronteerd met een onbevredigde vraag ($= 2\%$). De overheid dient er dus op bedacht te zijn dat de kopieermachine-industrie tengevolge van de bevolkingsgroei een bron van inflatie in de volkshuishouding kan vormen. Wij kunnen deze inflatie omschrijven als een knelpunteninflatie²⁾.

V

De verbijzondering van de „Wet der Kwadraten” heeft voor de bedrijfs-economie de volgende consequentie: **„Wordt een bedrijf in c gelijke delen verdeeld, dan kan worden volstaan met $\frac{1}{c}$ de van het oorspronkelijke aantal kopieermachines”.**

Stel men heeft een bedrijf met 1.000 man. Het aantal relaties is dan $1.000 \times 999 = 999.000$. Verdelen wij dit bedrijf in 4 gelijke delen van ieder 250 man, dan is de totaliteit van het aantal relaties $250 \times 249 = 249.000$. Dit is slechts $\frac{1}{4}$ van het oorspronkelijke aantal relaties, zodat het aantal kopieermachines tot $\frac{1}{4}$ kan worden teruggebracht. Hiermede is ook deze stelling aangetoond.

Wij zagen dat de groei van het bedrijf gepaard gaat met een snellere groei van de kopieerapparatuur. Wil men de bedrijfskosten tot een minimum beperken, dan doet men er verstandig aan de mogelijkheid te overwegen het bedrijf in verschillende semi-zelfstandige delen te splitsen, omdat hier op grond van vorengenoemde consequentie met een geringer aantal kopieermachines kan worden volstaan.

VI

Wij zijn ons ervan bewust dat wij weinig feitelijke gegevens in dit opstel verwerkt hebben, doch geïnspireerd door onze Amerikaanse ervaringen hebben wij getracht aan de hand van de „Wet der Kwadraten” het wel en wee van kopieermachines te schetsen.

Sh.

¹⁾ Overigens geeft deze wet een uitstekende verklaring voor de meer dan evenredige toeneming der papierlawine tengevolge van de groeiende bureaucratie. Maar dit is een onderwerp apart.

²⁾ Zie: J. E. Andriessen: „Economie in Spiegelschrift”. Leiden 1964. blz. 11.

HOOG GENOTEERD

èn... steeds courant!

- ★ Vaste, deskundige medewerkers op fiscaal en financieel terrein.
- ★ Elke zaterdag de veelgelezen Financiële Kroniek.
- ★ Volledige beursnoteringen van dezelfde dag.
- ★ Verreweg de meeste financiële annonceringen.
- ★ Jaarlijks het alomtgeprezen Banknummer.

Mede door zijn gevarieerde inhoud (voor het gehele gezin) staat het ALGEMEEN HANDELSBLAD bij zakenlieden — niet het minst in Beurskringen — hoog aangeschreven. Het is ook DE krant voor studerende economische faculteiten!

★ VOOR STUDENTEN SLECHTS f 8,— PER KWARTAAL

ALGEMEEN HANDELSBLAD

veel gevraagd

algemeen gangbaar

CANDIDATEN!!

Wordt adspirant-lid van de Kring van Amsterdamse Economen. ★ Voor adspirant-leden geldt de nominale contributie van f 2,50 per jaar.

*geeft U op als adspirant-lid bij Drs. L. D. Oosterveld,
Secretaris Kring van Amsterdamse Economen,
Comeniusstraat 549-III,
Amsterdam-Slotervaart,
(Telefoon: huis 's avonds 020-152197)*

★ De vereniging van afgestudeerde economen aan de economische faculteit van de Universiteit van Amsterdam

Ter beurze

De verbreiding van het effectenbezit heeft de behoefte geaccentueerd aan regelmatige en uitgebreide voorlichting omtrent belegging in aandelen. De financiële redacties der dagbladen nemen in omvang toe, zij kunnen de belegger evenwel slechts indirect van dienst zijn. Een aantal effectenmakelaars heeft getracht in deze leemte te voorzien met de verspreiding van een beursoverzicht. Bij de meeste overzichten speelt de voorlichting de belangrijkste rol. Andere zijn daarentegen meer en meer adviserend geworden. Enkele periodiekjes beperken zich zelfs geheel tot het geven van adviezen.

De gegevens aan de hand van welke men tot een bepaald advies is gekomen, blijven vaak buiten het gezichtsveld van de lezer. Met de conclusies kan men soms vele kanten uit. Ons zijn zinsneden bekend waaruit men zowel een aankoop- als een verkoopadvies kan afleiden. Uit de gevallen waarin de aanbeveling beredeneerd wordt, blijkt vaak hoe ver de beleggingsanalyse nog verwijderd is, van het niveau in de Verenigde Staten. Te veel lezen wij nog dat „de aandelen regelmatig weggekocht worden” en men dus wel „een stukje kan meelopen”. Van Nievelt Goudriaan werd eens geschreven „een uiterst speculatief papier — dus aanhouden!”. Een ander beursbericht achtte in september 1964 het Zuid-Afrikaansch Handelshuis „koopwaardig voor belegging op langere termijn”. Op hetzelfde koersniveau werd Z. A. H. vijf maanden later beschouwd als „geen beleggingspapier”. In de tussentijdse periode hadden zich voor de onderneming geen onverwachte ontwikkelingen voorgedaan. Er zijn in dit genre wel meer voorbeelden.

Bezwaarlijker is nog, dat in de beursoverzichten de koers — winstverhouding geen gemeengoed is. De rendementsmaatstaf spreekt kennelijk meer tot de verbeelding. Winstprognoses, ook die over kortere termijn, behoren tot de uitzonderingen. Deze worden uitsluitend aangetroffen voor enkele internationals. Vele makelaars hechten grote waarde aan het koersniveau van een fonds in het verleden. Ongetwijfeld zijn deze, ook voor de toekomst, van een niet uit te vlakken psychologische betekenis. Men begaat echter een fout, wanneer men uit een koers van 330 voor Philips in 1960 concludeert dat het aandeel op 120 ondergewaardeerd is. Analyses van ondernemingen gerelateerd aan gelijksoortige bedrijven worden weinig uitgevoerd. In de V.S. acht men deze onontbeerlijk. De ontwikkeling van de winstmarges wordt evenmin regelmatig vermeld. Toegegeven moet worden dat de summier verslaggeving van de Nederlandse bedrijven — de allergrootsten uitgezonderd — een grondige analyse bemoeilijkt. Dit geldt echter niet als enige oorzaak voor het achterblijven van de analysemethoden in ons land.

Wij mogen inmiddels niet uit het oog verliezen, dat beleggen een zaak is die in harmonie moet worden gebracht met de persoonlijke omstandigheden. Een beoefenaar van een vrij beroep zal een geheel ander beleggingsdoel nastreven dan de overheidsfunctionaris. Van adviezen in de bedoelde beursberichten mag dan ook bezwaarlijk verwacht worden, dat een geheel passende belegging wordt geboden. Dat ligt ook niet in de bedoeling van de commissiehuizen. Toch zou het raadzaam zijn, bij de adviezen een zekere kwalificatie van het betrokken aandeel te geven. Een aantrekkelijke indeling treft men aan in Merrill Lynch' Security and Industry Survey. Deze Amerikaanse beursfirma vermeldt geselecteerde fondsen in vijf types: growth, stability, liberal income, good quality — wider price movement en speculative. Hoewel met deze onderscheiding geen

maatwerk te verkrijgen is, zal de keuze — een beleggingsdoel vooropgesteld — vereenvoudigd worden.

Naast de makelaars geven ook de banken beursbeschouwingen uit. Deze maken een aanmerkelijk minder spectaculaire indruk. De bezwaren, aangevoerd tegen enkele overzichten van makelaars, gelden voor de banken in mindere mate. Het adviserende karakter van deze overzichten wordt trouwens duidelijk overtroffen door het voorlichtingsaspect. Overwegend blijkt dat de effectenresearch bij de banken vooruitgang boekt. Helaas dringt die ontwikkeling niet door tot in de conclusies. Duidelijke uitspraken vindt men zelden. De vrees voor een mening komt ons voor als te groot.

Bij de beoordeling van adviezen kan men moeilijk ontkomen aan de vraag, hoe de resultaten zijn geweest. Het grootste probleem dat zich daarbij voordoet, is de keuze van de termijn, waarover men de uitkomsten wenst te bezien. Wordt een fonds geadviseerd op grond van technische factoren, zoals een koersdaling bij een emissie, dan zal een kortere periode gehanteerd moeten worden, dan bij een aanbevolen groeifonds. Het mag duidelijk zijn, dat een geheel aanvaardbare termijn nimmer te vinden is. Dit temeer, daar het karakter van het advies vaak niet omschreven is. Een andere moeilijkheid is de vraag in hoeverre de algemene marktstemming de adviezen beïnvloed heeft. In een hausse zal vrijwel elk advies geslaagd zijn. In een moeilijke periode het omgekeerde. Men kan dit probleem min of meer ontwijken door een vergelijking te maken met de algemene A.N.P. — C.B.S. beursindex.

Welbewust van allerlei bezwaren, hebben wij voor ons resultatenonderzoek een periode van één jaar gekozen, beginnend 1 juni 1964. Enige steun voor deze termijn biedt de opvatting van Louis Stone: „long term buys often turn out to be good short term buys”. In de overzichten van vier commissionairs werden 151 adviezen gesignaleerd betreffende 76 fondsen. Ca. 17% der te Amsterdam genoteerde Nederlandse aandelen werd dus een of meer malen geadviseerd. De dagen waarop een advies verstrekt werd, belegden wij een steeds gelijk bedrag, in het betrokken aandeel en in de A.N.P. — C.B.S. algemene index. Per 31 mei 1965 bleek de gemiddelde koerswinst voor de adviezen der makelaars 2,1% te zijn. Volgt men onze methode van beleggen in de „A.N.P. — C.B.S. portefeuille”, dan lijdt men een koersverlies van gemiddeld 4,3%. Deze cijfers zijn gecorrigeerd voor claims en stockdividenden. Eén makelaar was met een gem. achteruitgang van 0,3%, niet in staat tegen de teleurstellende markttenz op te tornen. Overwegend zijn de lezers van de beursberichten, in de bestudeerde periode, echter wel beter uitgekomen dan de belegger in het algemeen.

Men bedenke wel dat het hier ging om gemiddelden. De resultaten van de individuele adviezen lopen sterk uiteen. Het meest succesvol waren de aankoopadviezen voor K.P.M., Lyempf en v. d. Grinten, hier was de winst per ult. mei 1965 resp. 50, 43, en 40%. Bij Lyempf was de winst zes maanden na de aanbeveling zelfs 78%. Aan de andere kant viel Ubbink — Davo op. Dit fonds werd in twee overzichten aanbevolen. De verliezen beliepen 34 en 35%.

Geen enkel aandeel werd door ieder van de vier makelaars geadviseerd. Slechts tien aandelen werden door drie beursbeschouwingen aantrekkelijk geacht. Het meest frequent aanbevolen aandeel was Unilever. Daarop volgden A.K.U., Billiton en Kon. Zout. Wat koersontwikkeling betreft hebben Unilever en A.K.U. zich in vergelijking tot de andere internationals het best gehouden.

Een week na het verstrekken van het advies was 56% der betrokken aandelen op een hoger niveau, na een maand 52% en een half jaar later 53%. Het gemiddelde rendement der gefavoriseerde fondsen, lag met 3,8% op ongeveer gelijk niveau als dat van alle Nederlandse aandelen. De koers — winstverhouding liet met gem. 19,2 een belangrijke afwijking naar boven zien.

Wij hebben in het bovenstaande een aantal geconstateerde feiten weergegeven. Een meer verfijnd onderzoek zou wellicht enige duidelijke conclusies kunnen bieden. Bij ons is slechts de gedachte opgekomen dat de adviezen zich in veel gevallen richten op de zgn. markttechnische aspecten. Een grotere aandacht van de makelaars voor de meer fundamentele beleggings-eigenschappen der aandelen zal op langere termijn tot betere resultaten kunnen leiden.

F. Hendriks

Boekhandel

KIRCHNER

(A. L. J. Roscher)

Leliegracht 18 - Amsterdam-Centrum - Telefoon 244449

De Haan, Stol & Co., accountants

hebben enkele vakatures voor

ECONOMEN

die zich voorbereiden voor het
accountantsexamen

Schriftelijke sollicitaties kunnen worden gericht aan:

MUSEUMPLEIN 10 - AMSTERDAM-Z.

Indien gewenst kan telefonisch een afspraak worden gemaakt
(telefoon 73 19 33)

Frese, Hogeweg, Meyer & Hörchner

accountants

zoeken contact met

economen

die belangstelling hebben voor
een praktische scholing tijdens de
duur van hun universitaire oplei-
ding tot accountant.

Brieven te richten aan het adres:

Beethovenstraat 198, Amsterdam
telefoon 73 75 55

De laagstbetaalden

(Rapport uitgegeven voor de Dr. Wiardi Beckman Stichting, naar een onderzoek van drs. G. L. Durlacher, april 1965, met een voorwoord van de directeur van de W.B.S. en een inleiding van drs. J. M. den Uyl, in zijn kwaliteit als voorzitter van het curatorium van de W.B.S.)

„Het onderzoek moet gezien worden tegen de achtergrond van het feit dat het socialisme vanouds is geïnteresseerd in vraagstukken van welvaartsverdeling, armoede, gelijke kansen en de mogelijkheden tot ontplooiing der volledige persoonlijkheid en daarbij in het bijzonder gericht op de materiële en culturele positie van de minder bedeelden in de samenleving”, (dr. C. de Galan in het woord vooraf). In het rapport is getracht door een confrontatie met de levensomstandigheden van deze minder bedeelde groep, een indruk te krijgen van de mate waarin oude doelstellingen (socialistische), zijn bereikt en van de wezenlijke verschillen tussen vroeger en nu. Het rapport zou, (althans volgens de W.B.S.) tevens de basis kunnen vormen voor een nieuwe visie, een nieuw beleid.

In het rapport wordt gepoogd empirisch na te gaan of bij lage inkomensgroepen specifieke gedrag patronen, normen, verwachtingen, doeleinden en waarden optreden en in hoeverre deze specifieke patronen met andere variabelen samenhangen, zoals de plaats op de maatschappelijke ladder. Bij de opzet van het onderzoek heeft men uit een reeds voor andere doeleinden getrokken representatieve 1°/_o-steekproef der Amsterdamse bevolking, die groepen en gezinnen gelicht die een bruto inkomen van f 70,— tot f 110,— hadden opgegeven en die schoolgaande en inwonende kinderen bevatten. Uit deze groep heeft men 126 volledige interviews verkregen en deze vormen de basis van het onderzoek. Het gemiddelde van het aantal kinderen lag daarbij tussen de 2 en 2¹/₂.

Bij de benadering van het begrip armoede blijkt de centrale vraag te zijn: Waar houdt armoede op armoede te zijn? In het rapport is dit probleem vanuit drie gezichtspunten benaderd: 1. Waar ligt de grens volgens het oordeel der maatschappelijke organen en instanties?; 2. Waar ligt zij volgens het indicidū?; 3. Waar volgens de objectieve normen?

Aan de hand van deze benadering menen de samenstellers dat het gelijkstellen van het begrip armoede met laag inkomen zonder meer niet verantwoord is, zelfs, „dat het bij de bestaande opvattingen van armoede nauwelijks meer dan een tautologie is, omdat armoede vrijwel steeds in termen van geld omschreven wordt. Zonder twijfel is de inkomenshoogte een bepalende factor, maar zij is niet de enige maatstaf. Pas als niet materiële dimensies aan het begrip armoede worden toegevoegd zal blijken dat armoede een nieuwe actualiteit heeft verkregen ondanks welvaartsstaat en affluent society” (blz. 26). Drs. den Uyl definieert armoede in zijn Ten Geleide dan ook als volgt: „Armoede is daar, waar de ongelijkheid in levenskans en ontplooiingsmogelijkheid als rem en beperking wordt ervaren, waar de overvloed van de een het tekort van de ander voelbaar maakt” (blz. 9).

Het rapport geeft dan achtereenvolgens de materiële (inkomens van gezinshoofd en van gezin — vermogenspositie), de structurele (beroep — beroepsmobiliteit — onderwijspeil — milieu van herkomst — politieke affiliatie en kerkgenootschap) en de culturele kenmerken (consumptiepatroon — aspiraties — normen en opvattingen) van de onderzochte groep aan.

Bij de conclusies komt naar voren dat alhoewel het onderzoek betrekking had op een nogal beperkte groep, (inkomen tussen f 70,— en f 110,— per week, met opgroeiende kinderen en geografisch gezien gelocaliseerd is tot Amsterdam), de samenstellers menen dat op grond van de kenmerken de vermoedelijke geldigheid van deze conclusies tot een groter deel van de bevolking kan worden uitgestrekt.

„De laagstbetaalden zijn niet zichtbaar arm, maar arm aan beroeps- en algemeen vormende scholing, arm aan ontwikkelings- en ontplooiingskansen, arm aan prestige en aanzien“ . . . „tevredenheid heerst er zeker niet; integendeel, er is sprake van een duidelijk onbehagen, vooral bij de ongeschoolden“ (blz. 66).

„De maatschappelijke categorie, waarover ons onderzoek handelde, bevindt zich duidelijk in een probleemsituatie; ook in andere landen blijkt dit het geval te zijn. Deze situatie leert ons de nieuwe armoede kennen, met haar onzekerheid, pessimisme, geringe kansen, laag aspiratieniveau, sociaal isolement, onmacht. Wij staan voor de uitdaging deze armoede te bestrijden en te overwinnen“ (blz. 69).

Drs. den Uyl overdeef niet toen hij in zijn Ten Geleide schreef: „De conclusies van het rapport zijn over het algemeen in mineur gesteld“ (blz. 7).

D. Meys

Een facet van de welvaartsstaat

Enige tijd geleden heeft Dr. J. G. Knol — indertijd lector en thans hoogleraar aan de economische faculteit van de V.U. — een viertal voordrachten gehouden voor afgestudeerden. Deze lezingen vormen gebundeld het boekje: „Facetten van de moderne prijsstheorie“. ¹⁾

Het eerste hoofdstuk bevat, de traditie getrouw, een methodologische beschouwing. Ondanks de eenvoud van de voorgedragen speculaties, zijn ze toch niet vrij gebleven van kleine ongerechtigheden. De zgn. tweede wet van Gossen is geen hypothese waarop de economie zich baseert (p. 14), maar een logisch afgeleide conclusie; voor de vaststelling van een maximum of minimum is het niet voldoende dat de eerste afgeleide nul is (p. 10). De welwillende lezer zal echter kunnen tegenwerpen dat schrijvers tweede wet van Gossen niet slaat op het equimarginale beginsel en dat hogere afgeleiden slechts dienen tot vermaak van puristen.

Het tweede hoofdstuk gaat over markt vormen en strategieën. De auteur begint met een catalogus van gangbare en minder bekende begrippen en terminologieën. Daarna komt de rol van onzekerheid en verwachtingen ter sprake. De schrijver is hierin vooral geïnspireerd door Hicks en Shackle. De twee slothoofdstukken van het boekje vormen — naar schrijvers eigen bedoelingen — niet meer dan een aperçu van de lineaire programmering. Het enige vervelende uit deze oriënterende hoofdstukjes is, dat de schrijver het niet nodig heeft geacht de terminologie te vernederlandsen.

Al met al heeft Dr. Knol een boekje gepubliceerd dat soms informatief is, maar vaak niet opvalt door helderheid. Kortom een boekje dat men niet per se gelezen moet hebben.

M. Fase

¹⁾ Haarlem 1965, 84 pagina's. Prijs f 5.—.

Examens en promoties

- economie - v.u.

18 december 1964 — 9 juli 1965

Kandidaatsexamens:

E. Lubbersen
P. J. van Strien
H. H. Meyer
W. G. Simons
M. Abas
G. J. v. d. Ziel
C. van Zadelhoff
J. A. v. d. Flier
L. ter Mul
G. J. Evers
B. Budding
A. van Harten
A. A. Meeuwissen
H. A. van Gent
A. P. van Gulp
G. de Jong Jr.
W. Krol
M. J. Barth
D. J. de Muinck
J. W. D. Naber
P. B. Boorsma
G. F. Hana
J. Hoeve
R. H. Matzinger
D. Vertogen
A. Reitsma
W. M. v. d. Vooren
J. Batelaan
W. van Tellingen
P. A. van Gelder
B. J. Miedema
A. Brussel
A. Slob
A. J. Post
C. L. Matze
H. A. Budding
J. H. J. Lamens
G. J. A. Zeestraten
A. T. Dijksterhuis
P. G. J. Westerlaken
S. C. Brul
G. H. Horn
J. R. v. d. Berg
J. D. Lock
W. van Drimmelen (cum laude)
J. van der Plas
G. Russelman
H. van Holland
J. Kruihof
W. P. Tip

F. H. Wiersema
J. H. M. Pieters
H. Veenendaal
W. J. B. Smits
S. Deurloo
A. N. Lodder
A. Timmer
A. R. Boer
A. Bakker
mej. F. L. Haverman
M. T. Lam
mej. J. H. J. Mellink

Doctoraalexamens:

E. Horstra
W. P. C. Krabbe
P. Vermeulen
H. R. Weelinck
J. B. Overstegen
W. Bultsma
Mr. G. H. Stroobach
M. C. Cambridge
W. H. Schram
A. P. Bos
T. G. C. v. d. Vlugt
L. A. Gimbel
R. Kieft
D. Mallon
C. Visser
W. v. d. Toorn
J. Fernhout
P. G. Kunst
K. van Dijk
S. J. Vogelaar
B. J. de Jong
J. A. Uding
W. H. Sinnige
L. Usman
A. C. Bruinsma

Accountancy:

Drs. L. J. Mulder
J. N. J. Noorlandt

Promoties:

N. Tiemstra, „Mens, medemens en technische research“.
P. D. F. Strijdom, „Effekte van internationale kapitaalbeweging“.

Pelser, Hamelberg, van Tíl & Co.

ACCOUNTANTS - AMSTERDAM - ARNHEM - 'S-GRAVENHAGE - HAARLEM - ROTTERDAM

Wij zouden gaarne in contact komen met

DOCTORANDI en/of CANDIDATEN in de ECONOMIE

die zich voorbereiden op het accountantsexamen of voornemens zijn zulks te doen.

In de uitoefening van het openbare accountantsberoep zijn diverse mogelijkheden tot specialisatie, zowel in de adviserende als in de controlerende functie.

Van de aanvang af bieden wij een goede honorering, waaraan o.a. een studiekostenregeling is verbonden.

Brieven te richten aan het secretariaat van de maatschap,
Jan Luykenstraat 7, Amsterdam, tel. 73 67 70.

stapels
economie
vindt u bij

moderne
boekhandel
bas

Leidsestraat 70-72 - telefoon 248169

Unilever n.v.

zoekt voor haar afdeling
ACCOUNTANTSCONTROLE een

assistent

die bezig is met de doctoraal studie economie
met de bedoeling daarna verder te gaan met
de accountantsstudie
of
die de studie tot N.I.v.A.-accountant volgt.

Ervaring opgedaan bij de afdeling
Accountantscontrole vormt een goed
uitgangspunt voor een verdere carrière bij
Unilever, die behalve bij de Accountantscontrole
kan liggen op het gebied van administratieve en
bedrijfseconomische functies.

Zonodig is Unilever bereid studiefaciliteiten
te verlenen.

UP 211.125.190

*Aanvragen voor inlichtingen en sollicitaties
worden gaarne ingewacht door de Afdeling
Personeelsvoorziening UNILEVER N.V.,
Postbus 760, Rotterdam (tel. 010 - 114400,
toestel 826) onder vermelding van no. 753.*